การฉายรังสีจากภายนอก

การฉายรังสีจากภายนอกใช้เครื่องเล็งรังสีไปที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายโดยเฉพาะ คนส่วนใหญ่ได้รับการรักษาครั้งละไม่นาน วันละครั้ง ห้าวันต่อสัปดาห์ เป็นเวลาหลายสัปดาห์ ระหว่างการฉายไม่เจ็บ และไม่ทำให้ตัวคุณมีกัมมันตภาพรังสี

ฉบับเข้าใจง่าย

หน้านี้เขียนขึ้นสำหรับผู้ที่กำลังจะเริ่มการฉายรังสีจากภายนอก และคนที่คอยดูแลช่วยเหลือ หน้านี้อธิบายว่าการรักษานี้คืออะไร การมารับการรักษาแต่ละครั้งเป็นอย่างไร และเมื่อใดควรโทรหาทีมของคุณ

การฉายรังสีจากภายนอกมาจากเครื่องที่เล็งรังสีไปที่มะเร็งของคุณ เป็นการรักษาเฉพาะที่ หมายความว่ารักษาเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ตัวอย่างเช่น หากคุณเป็นมะเร็งที่ปอด คุณจะได้รับรังสีเฉพาะที่หน้าอกเท่านั้น ไม่ใช่ทั้งร่างกาย

การฉายรังสีจากภายนอกใช้รักษามะเร็งได้หลายชนิด

รังสีมาจากเครื่องที่อยู่นอกร่างกายของคุณ และถูกเล็งไปที่มะเร็งอย่างระมัดระวัง

การเล็งเป้าไปที่มะเร็งทำอย่างไร

การฉายรังสีจากภายนอกมีหลายชนิด แต่ทุกชนิดมีเป้าหมายเดียวกัน คือส่งรังสีในปริมาณสูงสุดที่แพทย์กำหนดไปที่ก้อนเนื้องอก โดยถนอมเนื้อเยื่อปกติรอบ ๆ ไว้ แต่ละชนิดใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ภาพของก้อนเนื้องอก และคำนวณปริมาณรังสีและทิศทางที่แม่นยำที่สุดเท่าที่ทำได้

ชนิดที่พบบ่อย เช่น การฉายรังสีแบบสามมิติ (3-D conformal radiation therapy) ซึ่งปรับรูปลำรังสีให้ตรงกับรูปก้อนเนื้องอกจากหลายทิศทาง อีกชนิดหนึ่งคือการฉายรังสีแบบปรับความเข้ม (IMRT) ซึ่งใช้ลำรังสีขนาดเล็กจำนวนมากและปรับความแรงได้ การฉายรังสีแบบใช้ภาพนำทาง (IGRT) ใช้การสแกนระหว่างการรักษาเพื่อปรับตามการเปลี่ยนแปลงของขนาดและตำแหน่งของก้อนเนื้องอก วิธีอื่น ๆ เช่น รังสีศัลยกรรม (stereotactic radiosurgery) จะรวมลำรังสีพลังงานสูงไปที่ก้อนเนื้องอกขนาดเล็กที่มีขอบเขตชัดเจน

สิ่งที่เกิดขึ้นก่อนการรักษาครั้งแรก

ก่อนเริ่มการรักษา คุณจะได้พบแพทย์หรือพยาบาลประมาณ 1 ถึง 2 ชั่วโมง คุณจะได้รับการตรวจร่างกาย พูดคุยเรื่องประวัติการเจ็บป่วย และอาจต้องตรวจด้วยภาพถ่ายทางการแพทย์ ทีมของคุณจะอธิบายเรื่องการรักษา ประโยชน์และผลข้างเคียง และวิธีดูแลตัวเอง จากนั้นคุณจึงเลือกได้ว่าจะรับการรักษาหรือไม่

หากคุณตัดสินใจรับการรักษา คุณจะต้องเข้ารับการวางแผนที่เรียกว่าการจำลองการรักษา (simulation) ระหว่างการจำลอง:

- แพทย์รังสีรักษาและนักรังสีการแพทย์จะกำหนดบริเวณที่จะฉาย ขณะที่คุณนอนนิ่ง ๆ และได้รับการเอกซเรย์หรือสแกน

- นักรังสีการแพทย์อาจสักหรือวาดจุดหมึกสีเล็ก ๆ บนผิวหนังเพื่อทำเครื่องหมายบริเวณนั้น จุดเหล่านี้ช่วยให้คุณอยู่ในท่าเดิมทุกประการในการรักษาทุกครั้ง จุดที่สักมีขนาดประมาณกระและติดอยู่ถาวร ส่วนเครื่องหมายหมึกจะค่อย ๆ จางไป
- อาจมีการทำแบบหล่อลำตัวเพื่อไม่ให้คุณขยับระหว่างการรักษา หากคุณได้รับรังสีที่ศีรษะและลำคอ อาจมีการทำหน้ากากให้พอดีกับคุณเพื่อให้ศีรษะอยู่นิ่ง

การรับการรักษาแต่ละครั้งเป็นอย่างไร

คนส่วนใหญ่ได้รับการฉายรังสีจากภายนอกแบบผู้ป่วยนอก หมายความว่าคุณไม่ต้องค้างคืน

ในการรักษาแต่ละครั้ง คุณอาจต้องเปลี่ยนเป็นชุดคลุม แล้วนอนบนเตียงฉายรังสีหรือนั่งบนเก้าอี้พิเศษ ห้องจะเย็น คุณอาจเห็นแสงสีที่ไม่เป็นอันตราย ซึ่งช่วยให้นักรังสีการแพทย์จัดท่าให้คุณ คุณต้องอยู่นิ่งมาก ๆ เพื่อให้รังสีไปที่ตำแหน่งเดิมทุกครั้ง การฉายรังสีใช้เวลาประมาณ 1 ถึง 5 นาที และคุณหายใจได้ตามปกติ

นักรังสีการแพทย์จะออกจากห้องก่อนเริ่มฉายเล็กน้อย และควบคุมเครื่องจากห้องข้าง ๆ เขาจะเฝ้าดูคุณทางจอหรือผ่านหน้าต่าง และพูดคุยกับคุณผ่านลำโพง บอกเขาหากคุณรู้สึกไม่สบายหรืออึดอัด เขาหยุดเครื่องได้ทุกเมื่อ คุณจะได้ยินเสียงและเห็นเครื่องเคลื่อนที่ แต่คุณจะไม่รู้สึก ไม่ได้ยิน ไม่เห็น และไม่ได้กลิ่นรังสี การมารับการรักษาส่วนใหญ่ใช้เวลา 30 นาทีถึงหนึ่งชั่วโมง โดยเวลาส่วนใหญ่ใช้ไปกับการจัดท่าให้คุณ

บ่อยแค่ไหนและนานเท่าไร

คนส่วนใหญ่ได้รับการรักษาวันละครั้ง ห้าวันต่อสัปดาห์ คือวันจันทร์ถึงวันศุกร์ การฉายรังสีแบ่งให้เป็นหลายครั้ง เพื่อให้เซลล์ปกติได้ฟื้นตัว และเพื่อให้รังสีได้ผลดีขึ้น ช่วงเวลาตั้งแต่การรักษาครั้งแรกถึงครั้งสุดท้ายเรียกว่าคอร์สการรักษา จำนวนสัปดาห์ที่คุณต้องรักษาขึ้นอยู่กับชนิดของมะเร็ง เป้าหมายของการรักษา ปริมาณรังสี และตารางการรักษา

การฉายรังสีไม่ทำให้ตัวคุณมีกัมมันตภาพรังสี

หลายคนสงสัยว่าตัวเองจะมีกัมมันตภาพรังสีระหว่างการรักษาหรือไม่ การฉายรังสีจากภายนอกไม่ทำให้ตัวคุณมีกัมมันตภาพรังสี คุณอยู่ใกล้คนอื่นได้อย่างปลอดภัย รวมถึงหญิงตั้งครรภ์ ทารก และเด็กเล็ก

เมื่อใดควรขอความช่วยเหลือโดยเร็ว

การฉายรังสีเองไม่เจ็บ แต่ต้องคอยสังเกตบริเวณที่ฉายในช่วงระหว่างการรักษาแต่ละครั้ง

- **โทรหาทีมแพทย์ที่ดูแลคุณภายในวันเดียวกัน หาก** ผิวหนังบริเวณที่ฉายพองเป็นตุ่ม มีน้ำซึม หรือเปิดเป็นแผล ถลอก NCI เรียกภาวะนี้ว่าปฏิกิริยาแบบเปียก (moist reaction) (cancer.gov/about-cancer/treatment/side-effects/skin-nail-changes) และอาจติดเชื้อได้หากปล่อยไว้
- **โทรหาทีมแพทย์ที่ดูแลคุณทันที หาก** อุณหภูมิร่างกายของคุณถึง 100.4°F (38°C) ขึ้นไป หรือคุณหนาวสั่น MedlinePlus ระบุว่าการติดเชื้อระหว่างการรักษามะเร็งเป็นภาวะฉุกเฉิน (medlineplus.gov/ency/patientinstructions/000913.htm) และให้ติดต่อผู้ให้การรักษาทันที ให้ใช้หมายเลขด่วนของทีม ในกรณีฉุกเฉิน ให้โทร 911 หรือไปห้องฉุกเฉิน อย่ากินยาลดไข้ก่อน เว้นแต่ทีมของคุณบอกให้กิน
- **โทรหาทีมแพทย์ที่ดูแลคุณทันที หาก** คุณกำลังฉายรังสีที่หน้าอกหรือลำคอ แล้วกลืนเจ็บจนดื่มน้ำไม่ได้ หรือดื่มแล้วเก็บน้ำไว้ในท้องไม่ได้

- **โทรหาทีมแพทย์ที่ดูแลคุณภายในหนึ่งถึงสองวัน หาก** ผิวหนังแดง คล้ำ คัน บวม ลอกเป็นขุย หรือตกสะเก็ด หรือหากเริ่มมีอาการท้องเสีย แสบเวลาปัสสาวะ หรือปวดศีรษะขึ้นใหม่ ควรโทรด้วยหากคุณมีปัญหาในการเดินทางมารับการรักษาตามนัด

อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

นี่คือคำแปลภาษาที่เข้าใจง่ายของเนื้อหาเพื่อการศึกษาซึ่งอ้างอิงจาก สถาบันมะเร็งแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (National Cancer Institute) กรุณาอ่านแหล่งข้อมูลต้นฉบับเพื่อข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ข้อมูลนี้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ใช่คำแนะนำทางการแพทย์ ควรปรึกษาทีมดูแลสุขภาพของคุณเสมอ

สถาบันมะเร็งแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (National Cancer Institute): cancer.gov/about-cancer/treatment/types/radiation-therapy/external-beam

อัปเดตล่าสุด: 2026-09-29

คุณมีสิทธิ์ได้รับล่ามฟรี โรงพยาบาลและคลินิกในสหรัฐอเมริกาที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลกลางต้องจัดหาล่ามที่มีคุณสมบัติให้คุณโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย คุณสามารถขอได้ที่แผนกต้อนรับหรือก่อนวันนัดหมาย คุณไม่จำเป็นต้องพาสมาชิกในครอบครัวหรือเด็กมาแปลให้

ออนไลน์: cancerexplained.org/languages/th/external-beam-radiation-therapy

แปลจากบทความภาษาอังกฤษบน cancerexplained.org ฉบับภาษาอังกฤษคือฉบับที่ได้ตรวจสอบกับแหล่งที่มาแล้ว

ข้อมูลเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ใช่คำแนะนำทางการแพทย์ ระบบบรรณาธิการที่ใช้ AI ช่วยจัดทำหน้านี้ ไม่มีผู้ตรวจทานทางการแพทย์ที่ระบุชื่อตรวจสอบเนื้อหานี้ เว้นแต่จะมีระบุไว้

พิมพ์ ทำสำเนา และแบ่งปันได้ฟรีโดยไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ต้องขออนุญาต โปรดอย่าแก้ไขเนื้อหาทางการแพทย์ อ้างอิง: cancerexplained.org เป็นข้อมูลเพื่อการศึกษา ไม่ใช่คำแนะนำทางการแพทย์